

Svenska kyrkans överklagandenämnd
Meddelat 2024-04-16

Obehörighet att utöva kyrkans vigningstjänst; Prövotid

31 kap. 12 § kyrkoordningen

YRKANDE M.M.

A har överklagat domkapitlets beslut och yrkat, som han får uppfattas, att han erhåller en lindrigare påföljd än prövotid.

Till stöd för överklagandet har A anfört följande.

"Anledningen till att jag vill överklaga är att jag inte håller med om domkapitlets slutsats. Jag har mottagit en fällande dom gällande misshandel. Jag har mycket tydligt visat domkapitlet att domen inte är korrekt.

När man läser domkapitlets särskilda beslut gällande deras prövning anar man ett ifrågasättande av domens korrekthet, ett ifrågasättande som jag också har fått bekräftat från domkapitlet. Domkapitlet tror inte att beskrivningen i domen av den aktuella händelsen är korrekt.

Trots att de tror att domen inte är helt korrekt väljer domkapitlet att beslut emot mig, och påstå att jag skulle ha brutit mot mina prästlöften, då de inte anser att de kan bortse från domen då de inte är någon instans för överprövning.

Jag anser inte att resonemanget håller. När de inte tror att en dom är korrekt så anser jag inte att det är rätt av domkapitlet att själva döma i enlighet med den. Ett rätt agerande skulle vara att uttala att de upptäckt bristande resonemang i domen, och således ge sitt stöd till att ytterligare undersökning och prövning behövs för att vara rättssäkert.

Jag förstår att domkapitlet ogärna vill uttala sig mot svenska domstolar, men när man har upptäckt tydliga brister i domen är det enligt mig fel att inte stå upp för att man upptäckt detta.

Jag vill att beslutet från domkapitlet i X stift ändras till en anmärkning. Detta för att det som skedde, och som jag har berättat om, innebär ett bristande kristet beteende från en präst. Det är inte felaktigt med en anmärkning gällande vad som verkligen skedde, då det innebär ett olämpligt beteende utifrån mina prästlöften.

Domkapitlet har dock upptäckt att domen innehåller bristande bevisning och resonemang, och jag anser att det är direkt fel att besluta utifrån en dom man vet inte är korrekt. Jag anser inte att det som verkligen skedde innebär ett svårt brott mot mina prästlöften, och jag anser att påståendet att jag skulle ha begått brottslig gärning är felaktigt."

Domkapitlet har i yttrande anfört att det inte finns något att tillföra till den bedömning och det resonemang som fördes kring påföljden som framgår av det överklagade beslutet.

Svenska kyrkans överklagandenämnd (Johan Munck, Esbjörn Sårdquist, Ragnar Persenius och Eric Bylander) anförde i beslut den 16 april 2024 följande.

Enligt 31 kap. 12 § kyrkoordningen, får domkapitlet förklara en präst obehörig att utöva kyrkans vigningstjänst, besluta om provotid för fortsatt behörighet eller tilldela prästen skriftlig erinran, om prästen

1. har brutit de löften som han eller hon har givit vid vigningen,
2. har brutit sin tystnadsplikt i fråga om sådant han eller hon har fått veta under bikt eller enskild själavård,
3. på grund av sjukdom eller av annan liknande anledning har förlorat förmågan att rätt utöva vigningstjänsten, eller
4. genom brottslig gärning, på grund av sitt levnadssätt eller på annat sätt i avsevärd mån har skadat det anseende en präst bör ha.

Om det beslutas om provotid ska denna pågå tre år. Om prästen under provotiden på nytt visar sig olämplig för sitt uppdrag ska han eller hon förklaras obehörig.

Av bestämmelsen framgår bl.a. att kyrkan ställer krav på dem som utövar vigningstjänsten, inte bara i själva utövningen av tjänsten utan också i det privata livet. Till grund för ett ingripande kan, förutom brottsliga gärningar, även läggas icke straffbelagda handlingar. Det kan därvid röra sig om såväl handlingar vilka påvisar en för kyrkan oacceptabel livsstil, som enstaka händelser vilka påvisar ett för kyrkan oacceptabelt agerande.

Bestämmelsen anger inte längre att det ska vara fråga om en "uppenbar olämplighet" för att ingripande ska kunna förekomma. I stället anges vilka förhållanden som visar på olämplighet. Är det fråga om beteenden som kan anses grovt klandervärda är ett beslut om obehörigförklaring, utan föregående provotid, den adekvata åtgärden.

I förarbetena till bestämmelserna anges följande (se KsSkr 2003:7 s. 52 ff. och Kr 2003:2 s. 79–80). Förutom obehörighetsförklaring kan domkapitlet numera besluta om en treårig provotid för fortsatt behörighet eller att tilldela prästen en skriftlig erinran. Alternativen utesluter inte varandra, utan är snarast kompletterande instrument för domkapitlets tillsyn. Provotid är dock att anse som en mer ingripande åtgärd än skriftlig erinran. Ett uttalat motiv till ändringarna har varit att det ska finnas mellanformer mellan att besluta om obehörighetsförklaring och formellt inte ingripa alls från domkapitlets sida. Det har funnits situationer när obehörigförklaring bedömts som alltför långtgående men det inte heller varit tillfredsställande att ingen tydlig åtgärd kunnat vidtas. Det ska ställas samma krav på beslutsunderlaget oavsett vilken form av ingripande det är fråga om. De förhållanden som redan enligt tidigare bestämmelser visar på uppenbar olämplighet ska kvarstå som grund för ingripanden från domkapitlets sida. Varje domkapitel ska vid sin tillsyn beakta förekomst av pågående provotid för de präster och diakoner beträffande vilka domkapitlet enligt 31 kap. 16 § respektive 32 kap. 16 § kyrkoordningen har att pröva frågor om behörighet.

Utredningen i ärendet visar att A enligt en lagakraftvunnen dom, meddelad av T hovrätt den 8 mars 2023, har gjort sig skyldig till misshandel av sin före detta maka. Påföljden bestämdes till villkorlig dom i förening med 60 dagsböter. Brottets straffvärde motsvarade fängelse i en månad.

I det överklagade beslutet uttalas att domkapitlet inte har möjlighet att överpröva domen utan har att förhålla sig till densamma. Det är också den naturliga utgångspunkten för bedömning i frågan om en person under tillsyn har begått en åtalad gärning, eftersom en dom har bevisverkan i ett tillsynsärende. Det finns inget som stöder As tes att domkapitlet anser att domen är felaktig.

Överklagandenämnden gör i likhet med domkapitlet bedömningen att A, genom den brottsliga gärning han har dömts för, har brutit mot sina vigningslöften och i avsevärd mån har skadat det anseende en präst bör ha. Vad A anfört i överklagandet föranleder inte annan bedömning. Den av domkapitlet beslutade påföljden, en treårig provotid för fortsatt behörighet att utöva kyrkans vigningstjänst, är väl avvägd.

Överklagandet ska därför avslås.

Överklagandenämndens beslut: Överklagandenämnden avslår överklagandet.

Sökord: Obehörighet. Prövotid

Ärendenummer: ÖN 2024-0010

Beslut: 7/2024

Bilaga A

Svenska kyrkan

X STIFT

DOMKAPITLET

Dnr S 2021-0250

DkB 5/23

Beslut

Meddelat i X den 8 november 2023

ANMÄLD PRÄST

A

SAKEN

Prövning av behörighet att utöva uppdraget som präst.

BAKGRUND

Det kom till domkapitlets kännedom att A stod åtalad för misshandel av sin dåvarande fru B. Domkapitlet har avvaktat rättsprocessen för att därefter initiera ett tillsynsärende. Under domkapitlets avvaktan på slutlig dom har även B:s mor inkommit med en anmälan mot A.

Av domarna framgår i huvudsak följande.

Av tingsrättens dom den 13 april 2022 framgår att det är utrett genom A:s och B:s samstämmiga uppgifter att den 1 juni 2017 uppstod det ett intensivt ömsesidigt gräl mellan dem i hemmet i samband med att hon kom hem samt att ett av de gemensamma barnen var i hennes omedelbara närhet under grälet. Det framgår inte annat av deras uppgifter än att det var ett förhållandevis kortvarigt gräl som inleddes när han satt vid skrivbordet. A och B har i övrigt lämnat olika uppgifter om vad som hände under grälet.

A har berättat i huvudsak att B vid hemkomsten var arg och känslomässigt labil samt att han inledningsvis sköt skrivbordet ifrån sig i samband med att han reste sig upp från stolen och att han därefter föste eller knuffade B mot väggen med ett kortvarigt tag om eller vid hennes hals, A har också förklarat att han inte tog struhtag eller sparkade B. B har berättat i huvudsak att det inleddes med att A snäste åt henne och tilltalade henne nedsättande när hon påtalade att han inte hjälpte till med sysslorna i hemmet och att hon behövde hjälp. B har vidare berättat att A välte skrivbordet, knuffade henne mot en bokhylla, tilldelade henne sex till sju sparkar som träffade låret eller benet och höll henne i ett struhtag under någon eller några minuter.

Tingsrätten kom fram till vid en sammantagen bedömning av B:s uppgifter och utredning till stöd för dessa att det blivit ställt utom rimligt tvivel att A uppsåtligt tog struhtag på B och sparkade henne på underkroppen. A dömdes för misshandel med påföljden villkorlig dom och dagsböter.

Domen överklagades av A till T hovrätt som kom fram till att han gjort sig skyldig till den gärning som han åtalats för. Hovrätten fastställde tingsrättens dom men höjde skadeståndsbeloppet till B. Utöver misshandelsdomen har det den 14 februari 2023 inkommit en anmälan mot A från B:s mor via e-post. Den 30 mars kompletterades anmälan med ett tillägg. Tillägget bestod av en filmsnutt och två bilder som visade en händelse när A och C kom till B:s hus. Tingsrättens dom var bifogad till anmä-

Ian. Förutom domen beskrivs i anmälan fler påstådda övergrepp och fortsatta trakasserier från A mot B efter makarnas skilsmässa.

Genom yttrande som inkom till domkapitlet den 22 maj 2023 samt vid samtal den 23 maj 2023 har A uppgett i huvudsak följande.

Trots att de hade beslutat att skilja sig hade de en bra relation under en period men i juli 2020 skedde det en helomvändning i deras relation. A tror att det berodde på att B hade fått reda på att A träffat en ny kvinna. A tror att B anmälde honom för misshandel i juli 2020. Han fick då inte veta något om det, polisen hörde inte av sig till honom förrän en bit in på 2021.

A anser att domstolarna varken har sett eller tagit hänsyn till de motsägelser som finns i ärendet. Han har i sitt omfattande yttrande försökt påvisa dessa motsägelser. Han anser att domarna är direkt felaktiga. Han är besviken på rättsinstanserna och anser att det finns stora brister i deras handläggning vilket han har utvecklat i sitt yttrande.

Gällande före detta svärmoderns anmälan nekar han till samtliga anklagelsepunkter.

A har närvarat personligen vid domkapitlets sammanträde den 7 juni 2023. Han har därvid uppgett vad som framgår av tidigare yttrande samt minnesanteckningar från samtal.

Utifrån vad som framkommit och efter bedömning att det saknas skäl att gå vidare med och pröva en del av de anklagelser som framförts i ärendet, har domkapitlets domarledamot och beredande stiftsjurist upprättat ett tillsynspåstående, avsett att utgöra ram för domkapitlets prövning, med följande innehåll.

Tillsynspåstående Dnr S 2021-0250

A har brutit mot sina avlagda vigningslöften, främst det fjärde enligt vilket han lovat att "leva så bland människor, att ni blir vittnen om Guds kärlek och om försoningens hemlighet" rörande trovärdighet (31 kap. 12 § 1 p. kyrkoordningen), och för att genom brottslig gärning i avsevärd mån skadat det anseende en präst bör ha (31 kap. 12 § 4 p. kyrkoordningen) enligt följande.

A har den 1 juni 2017 misshandlat sin dåvarande hustru B. Han dömdes av Y tingsrätt den 13 april 2022 för misshandel. T hovrätt fastställde misshandelsdomen den 8 mars 2023.

A har fått del av upprättat tillsynspåstående och inkommit med slutligt yttrande i ärendet, där han i huvudsak anfört följande.

Han anser att påståendet att han skulle ha brutit mot sina vigningslöften är felaktigt. Han har blivit dömd och straffad, men han anser sig inte ha begått någon brottslig gärning. Han anser sig ha bevisat att B:s berättelse innehåller såväl motsägelser som svårförklarliga inslag.

DOMKAPITLETS SKÄL

Domkapitlet har i ärendet att ta ställning till om det finns förutsättningar och skäl för tillämpning av bestämmelsen i 31 kap. 12 § kyrkoordningen.

Enligt 31 kap. 12 § kyrkoordningen, får domkapitlet förklara en präst obehörig att utöva kyrkans vigningstjänst, besluta om provotid för fortsatt behörighet eller tilldela prästen skriftlig erinran, om prästen

1. har brutit de löften som han eller hon har givit vid vinningen,
2. har brutit sin tystnadsplikt i fråga om sådant han eller hon har fått veta under bikt eller enskild själavård,

3. på grund av sjukdom eller av annan liknande anledning har förlorat förmågan att rätt utöva vigningstjänsten, eller

4. genom brottslig gärning, på grund av sitt levnadssätt eller på annat sätt i avsevärd mån har skadat det anseende en präst bör ha.

Bestämmelsen innebär att det ska vidtas en prövning i två steg. Först prövas om olämplighet föreligger enligt någon av de angivna punkterna. Om olämplighet konstateras föreliggande avgörs därefter om detta ska leda till ett beslut om någon sådan påföljd som anges i 31 kap. 12 § kyrkoordningen.

Domkapitlet gör följande bedömning

Det finns inte skäl att frångå utredarnas bedömning om att enbart det agerandet som tagits med i upprättade tillsynspåståendet ska prövas då det i före detta svärmoderns anmälan, ord står mot ord.

Det är ostridigt att A har dömts för misshandel av B i både tingsrätt och hovrätt. A har i en omfattande skrivelse, vid samtal med utredare, i yttrande samt vid domkapitlets sammanträde framhärdat att han visserligen är dömd men anser sig inte ha begått någon brottslig handling samt att han har visat på ett flertal motsägelser i ärendet och dess handläggning.

Domkapitlet konstaterar att A genom en lagakraftvunnen dom meddelad av T hovrätt den 8 maj 2023 dömts för misshandel i enlighet med åtalet. Domkapitlet har ingen möjlighet att överpröva en sådan dom utan har att förhålla sig till densamma.

Det noteras att A överklagade hovrättens dom till Högsta domstolen som under hösten meddelade att de inte tar upp ärendet till prövning.

Påföljd

A har befunnits skyldig till olämpligt agerande i sin egenskap av präst enligt tillsynspåståendena. Genom dessa gärningar har A brutit mot sina vigningslöften och i avsevärd mån skadat det anseende en präst bör ha.

Vid en sammantagen bedömning finner domkapitlet att en obehörighetsförklaring framstår som en alltför ingripande åtgärd och en skriftlig erinran som en allt förlindrig åtgärd. Påföljden för A ska därför bestämmas till en prøvotid om tre år förfortsatt behörighet att utöva kyrkans vigningstjänst som präst.

DOMKAPITLETS BESLUT

Domkapitlet tilldelar A en treårig prøvotid för fortsatt behörighet att utöva kyrkans vigningstjänst.

Prøvotiden ska gälla tre år från dagen för domkapitlets beslut, det vill säga till och med den 8 november 2026.

.....